

ФЕМИНОЛОГИЈА

FEMININOLOGY

Хрватското друштво на ликовни уметници и ликовни критичари
Croatian Association of Visual Artists and Art Critics

ФЕМИНИНОЛОГИЈА
FEMININOLOGY

Р ХРВАТСКА vs. МАКЕДОНИЈА
Republic of CROATIA vs. Republic of MACEDONIA

Гордана Бакиќ
Gordana Bakic

Мерцедес Братош
Mercedes Bratosh

Ивона Јуриќ Кљајо
Ivona Juric Kljajo

Кораљка Ковач
Koraljka Kovach

Јана Манева-Чупоска
Jana Maneva Chuposka

Наташа Милованчев
Natasha Milovanchev

Гордана Вренцоска
Gordana Vrencoska

9. 11. 2017 -19. 11. 2017

9th of November – 19th of November 2017

ГАЛЕРИЈА „КО-РА“ - GALLERY "KO-RA

Ј.У.Дом на култура „Кочо Рацин“ - Скопје / P.I. House of culture "Kocho Racin" in Skopje

ФЕМИНИНОЛОГИЈА

Во бескомпромисната борба за свој идентитет, во погрешните обиди да се изедначи со мажот со кого е всушност идентична, во општество на измешани вредности во кое веќе не постојат референтни точки на женскоста и машкоста, **жената** го загубила својот идентитет. Но во нашето цивилизациско наследство структуралните рамки што ја одредуваат се искривени уште од самиот почеток. Европскиот културолошки круг кон кој и ние припаѓаме, одреден е со јудеохристијанската приказна за поткликнувањето на жената пред злото. Од друга страна пак, наспроти нашата мајка Ева, дарот на жената да носи живот ја инаугурирал во божествено битие, во култ на обожување втемелен во култот на плодноста. Тој, допирајќи се до сите религии, станува антипод на мизогонијата кулмирајќи во култ на обожување на Големата Божја Мајка, вкоренувајќи се покасно и во христијанската номенклатура во ликот на Дева Марија. На тој поларитет на материјална жена грешница и духовна жена светица се создадени бројни стереотипи на женскоста израснати токму од погрешното сфаќање на архетипските обрасци односно на филтрирање на оние со кои нашето патријархално општество можело најдобро да манипулира. Иако со иста, човечка природа, жената е различна личност од мажот. Таа „различност“ на жената е содржана во повеќеслојноста на нејзиниот идентитет, а не во вкоренетата дихотомија. Со наследување само на одделни негови сегменти, т.е. архетипи, сме создале погрешни обрасци на мислење и делување, структурирајќи го нашето колективно несвесно со погрешни улоги и значења на жената. Од тие претстави се појавија непосакувани стереотипи и идолатрии како погрешни проекции на она што ги отелотворува. А вистинската смисла на архетипите всушност е во осознавањето на нивната повеќеслојност и на нивната експлоатација како модел на лична трансформација, пат до сопствените извори – до сопствената Душа. Седум уметници со своите животи и дела ги отелотворуваат темелните женски принципи што преку сложена морфологија и интердисциплинарен пристап кон сликата јасно се исчитуваат од нивните ликовни творби, акцептирајќи го токму нивниот повеќеслоен идентитет, бројните стереотипи, улогата и значењето на жената во општеството. Тематизирајќи го и сопствениот идентитет минувајќи по „општите места“ на нашите цивилизациски поткликнувања – сексуалноста, личните слободи, моралот, наметнатите улоги, но бидувајќи и автореференцијални, допирајќи се до сопствената интима, чувства, откривајќи ни се себеси како исклучителни духовни и уметнички битија. Нивните ликовни приказни го надминуваат матичното време станувајќи општи и универзални, примордијални и современи, покажувајќи дека големите теми не се ни „женски“ ни „машки“ туку само човечки. Таа дихотомија на човечноста, на подвоеноста на душата и телото, разумот и чувствата силно изразена кај современите жени-уметници е присутна и во темата на авторките што ги претставуваме. Решавајќи во 2016 година на хрватските уметници да им приклучам и македонски, одбрав од двата национални ликовни корпуси исклучителни уметнички личности кои во рамките на вузелниот израз во кој делуваат досегнале високи уметнички домети и станале препознатливи и посебни. Тоа се: **Гордана Бакиќ, Мерцедес Братош, Ивона Јуриќ Кљајо и Коралка Ковач од Хрватска**, како и **Јана Манева-Чупоска, Наташа Милованчев и Гордана Вренцоска од Македонија**. Анализата на сопственото уметничко творештво мултиплицирана со автореферентноста на самото дело **Гордана Бакиќ** го претставува со циклусот „Почеток на сликата“. Слика што се создава преку внатрешна, исконска потреба за градење, создавање.

Дневнички записи на континуирано преиспитување на посебноста преку процесот на сликарската креација. Таа примордијална потреба за раѓање, создавање на ново, се отсликува себеси во материјализациите на убавината втемелена во силни емоции, се отсликува и во начинот на изразување на внатрешната состојба преку бои и форми кај **Кораљка Ковач**. Нејзините „светлечки слики“ ја изразуваат сета можност на ликовно-колорната инвенција во експериментирање со структурата, текстурата и бојата носејќи во себе деликатна префинетост на патот на женската апстрактна личност. Во насловите на акварелите на **Ивона Јуриќ Кљајо** исчитуваме чувствителност за детаљ, деликатни промени својствени само на жените, колорна детерминираност на сликата со временската категорија – времето на денот преку употреба на различни бои со кои го третира истиот мотив т.е. предмет – женски шал и во интуитивниот и романтичен избор на самите наслови на сликите. Романтика присутна, како што самата вели, во секојдневните дефиниции со кои го опишува постоењето во својот животен простор. Во расцепот на разбирањето и живеењето рецентно е пак творештвото на **Мерцедес Братош** што ги освојува просторите на сопствената, но и нашата интима, станувајќи од некогашните театарски, јавни сцени, личен презентатор на авторката на машко-женските односи, на соголените интимни мигови, на женските сни, лично визуелно сведоштво на сфаќањето на жената во „машкиот свет“. Токму таа, во многу земји на Истокот присутна репресија и дискриминација на жените, поставена е во делото на **Наташа Милованчев** во апсурден поларитет, во дихотомија со западното третирање во кое нагласената сексуалност и порнографска експлоатираност на жената е спакувана во амбалажа на лажна слобода и рамноправност. Тие паралелни аспекти на жената во современото општество, се нагласени и со јасната симболика на црвената боја со кои авторката ги третира своите творби. А традиционалното сфаќање на жената и на нејзината улога преку темелните принципи на нејзиното делување како позитивни аспекти на презентација на женскоста видливо е изразено во фолклорот, обичаите и орнаментиката на украсите на народните носии. **Јана Манева-Чупоска** е склона токму кон тоа – откривање на сопствената личност како уметница и жена преку претставување на семејното наследство преку стари семејни фотографии, националното, народно наследство, обичаите и однесувањето на жените во општеството. Преку сеќавања разубавени со типично женски текстилни интервенции на плетени сегменти како елементи на наследната традиција. Како сонда што продира во колективното потсвесно откривајќи ги заедничките општествено-културни архетипски кодови. Колку се везот, плетењето, преплетувањето, предивото начини и принципи на женското дејствување и нејзината определеност како „плетачка на светот“ – Мајката земја, сведочи со своите необични акрили во кои инкорпорира плетени кончени розети, третата македонска гостинка, уметницата **Гордана Вренцоска**. Во нејзините слики експлицитно се исчитуваат симболите на женскоста – јајцевидни, матерични форми што авторката несомнено ги пронаоѓа во народната облека истражувајќи ги социо-психолошките модели, самоидентификацијата преку класна, национална или етничка припадност, преку она што нејзе и нас нè определува како жени вклучувајќи лични и колективни системи на вредности. Седум различни визуелни простори, со различни специфики на изразот и идентитетот, со различни идеологии обединети во заедничкото име – **жена**. Жена што слегла од својот престол и остава јасна визуелна уметничка трага, значајна и препознатлива во рецентниот простор и време.

Санда Станаќев Бајзек

„Без наслов 1, 2, 3“ (од циклусот „Почетококот на сликата“), акрил на платно, 22 x 16 cm
 »Untitled 1, 2, i 3« (from the cycle »Beginning of Painting«), acrylic on canvas, 22 x 16 cm

ГОРДАНА БАКИЌ

Родена е во 1972 година во Загреб. Дипломирала во 2001 година на Академијата за ликовни уметности во Загреб, на студиите за ликовна култура на наставничкиот оддел, во класата на проф. З. Кесер. Член е на Хрватското друштво на ликовни уметници. Од 2004 до 2012 година била вработена во Хрватскиот народен театар (Хрватско народно казалиште) во Загреб како театарски сликар. Во 2011 година магистрирала на Академијата за ликовна уметност во Љубљана, насока сликарство, а во моментот е на постдипломски студии на Академијата за ликовни уметности во Загреб, каде што во уметничко-наставното звање доцент предава од 2012 година. Изложувала на изложби во Хрватска и во странство, добитник е на неколку значајни награди. Живее во Загреб.

Born in Zagreb in 1972. She graduated in the Teaching Department of the Academy of Fine Arts in Zagreb, in the class of Professor Z. Keser. She is a member of the Croatian Association of Artists. From 2004 to 2012 took the position of the theatre painter at the Croatian National Theatre in Zagreb. She took her Master's degree in painting from Academy of Fine Arts in Ljubljana, Slovenia, and she is currently a PhD student at the Academy of Fine Arts in Zagreb. Since 2012 she teachers at the same Academy as an associate professor. She has participated in numerous solo and group exhibitions in the country and abroad and has recived several awards. She lives in Zagreb.

„Via Signum 1, 2, 3“, комбинирана техника на хартија/светлосна кутија (light box), 35,5 / 50 x 40 x 10 cm
mixed media on paper/ light box, 35,5 cm/ 50 x 40 x 10 cm

КОРАЉКА КОВАЧ

Родена е во 1971 година во Загреб. Се запишала на Академијата за ликовни уметности во Загреб во 1991 година, на педагошкиот оддел, сликарска насока и дипломирала во класата на проф. З. Кесер. Член е на Хрватското друштво на ликовни уметници. Се занимавала со анимиран филм и илустрација. До сега имала 47 самостојни и 67 групни изложби во Хрватска и во странство. Учествовала во разни проекти и резиденции и држи ликовни работилници за деца и возрасни. Добитник е на Ректорската награда на универзитетите во Загреб. Во моментов, како доцент, работи на Текстилно-технолошкиот факултет, во Заводот за дизајн на текстил и облека, на катедрата за креирање текстил.

Born in Zagreb in 1971. She studied in the Teaching Department of the Academy of Fine Arts where graduated in the class of Professor Z. Keser. She is a member of the Croatian Association of Artists. Her main interests was illustration and animated movie. Her work has been shown at 47 individual and 67 group exhibitions in Croatia and abroad and she participated in numerous art colonies and workshops. She received the University of Zagreb Chancellor's Award. She works as a senior lecturer at the Faculty of Textile Technology in Zagreb.

„Три бои црвени: (дис)функција на жената“, комбинирана техника принт, триптих, 50 x 70 cm (x3)
 „The three colors red: Female (dis)functions“, mixed media, print, triptych, 50 x 70 cm (x3)

НАТАША МИЛОВАНЧЕВ

Родена е во 1967 година во Скопје. Дипломирала во 1993 година на Архитектонскиот факултет во Скопје, а во 1995 година дипломирала сликарство во класата на проф. Симон Шемов на Факултетот за ликовни уметности во Скопје, каде што во 2003 година ги завршува и постдипломските студии. Во 1999 година престојува на студиски престој во „Сите интернационал дез арт“ (Cité internationale des arts) во Париз. Член е на Друштвото на ликовни уметници на Македонија. Учествувала на бројни значајни изложби во Македонија и во странство. Автор е на неколку сценографии и добитник на три награди за својата уметничка работа. Работи како доцент на Институтот за историја на уметност и архитектура при Архитектонскиот факултет во Скопје.

Born in Skopje, Macedonia in 1967. Graduated from the Faculty of Architecture in Skopje in 1993. In 1995 graduated from the Faculty of Fine Arts in Skopje in the class of prof.S. Semov. In 1999/2000 she has completed her post-graduate studies at the same Faculty. In 1999 she attended a specialization course in Cite Internationale des Arts in Paris. She is a member of Macedonian Artists' Association. She has participated in numerous solo and group exhibitions in the country and abroad. She is the autor of several scenography and has recived several awards. She works as an associate professor at the Faculty of Architecture, University, Skopje.

„Витлеем(е)“, комбинирана техника на платно, 70 x 100 cm
»Betlehem(e)«, mixed media on canvas, 70 x 100 cm

МЕРЦЕДЕС БРАТОШ

Родена е во 1979 година во Дубровник каде што го завршила и Средното уметничко училиште „Лука Соркочевиќ“. Дипломирала сликарство на Академијата за убави уметности (Accademia di belle arti) во Фиренца, во класата на проф. Умберто Борело. До сега имала повеќе самостојни и групни изложби во странство и во Хрватска. Член е на Хрватското друштво на ликовни уметници и на Хрватското здружение на ликовни уметници и ликовни критичари. Живее и работи во Загреб и Дубровник.

She was born in Dubrovnik, Croatia in 1979, where she completed L. Sorkočević School of Art and 2005 she graduated in the class of Umberto Borella from Accademia di Belle Arti in Florence. She has held several individual and group exhibitions in Croatia and abroad. She is a member of the Croatian Association of Artists and Croatian Association of Artists and Art Critics. She lives and works in Zagreb and Dubrovnik.

ЈАНА МАНЕВА-ЧУПОСКА

Родена е во 1970 година во Скопје. Дипломирала на Факултетот за ликовни уметности во Скопје, потоа специјализирала сликарство во Париз и постдипломски студии на Факултетот за уметност, архитектура и дизајн во Прага и на Факултетот за ликовни уметности во Скопје. Докторирала на Институтот за фолклор „Марко Цепенков“ во Скопје во 2016 година. Член е на Друштвото на ликовни уметници на Македонија и на Друштвото на македонските модни дизајнери. Изложувала на 29 самостојни и бројни групни изложби во Македонија и во странство, а се занимава и со перформанс и видео, фотографија и моден дизајн. Во моментот е декан и професор на Факултетот за арт и дизајн при Европскиот универзитет РМ во Скопје, каде што и живее.

Born in Skopje, Macedonia in 1970. She has graduated painting at the Academy of Fine Arts in Skopje, specialized painting in Paris and finished post-gradual studies at the Faculty of arts, architecture and design in Prague and in Academy of Fine Arts in Skopje. She is a member of Association of Macedonian painters and of Association of Macedonian fashion designers. She has participated in numerous solo and group exhibitions in the country and abroad. She has realized several performances and video-art projects and is also active in photography and fashion design. She serves as the Dean and a professor at the Faculty of Art and Design in EURM, Skopje, Macedonia.

„Ало...!!! гледај во мојата десна рака...!!!“, комбинирана техника, акрил на платно,120x150 см/2017

“Hello...!!! look at my right hand...!!!“, mixed media, acrylic on canvas, 120x150 sm/2017

ИВОНА ЈУРИЋ КЉАЈО

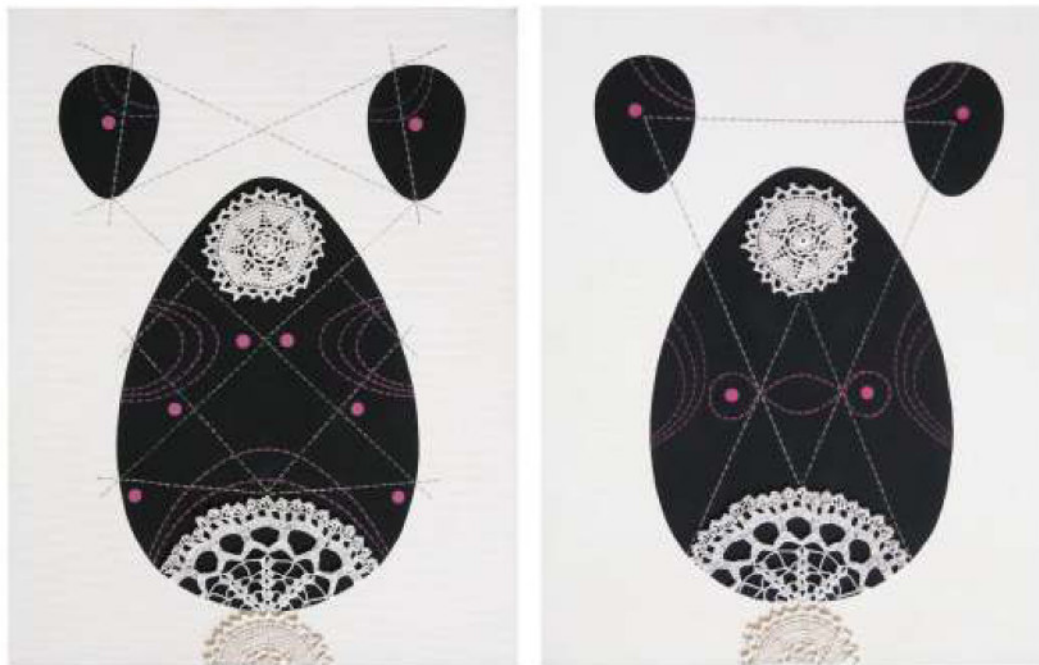
Родена е во 1987 година во Загреб. Го завршила Училиштето за применета уметност во 2005 година, а дипломирала сликарство на Академијата за ликовни уметности во Загреб, во класата на проф. Дуе Јуриќ во 2010 година. Во 2014 година престојувала во „Сите интернационал дез арт“ (Cité internationale des arts) во Париз, во 2015 година на „Ер Каунас“ (Air Kaunas) во Литванија, а во 2016 година на Форумот за културна соработка меѓу Кина и земјите од Централна и Источна Европа (СЕЕС) во Кина. Автор е на самостојни и учесник во бројни групни изложби. Добитник е на наградата на Академијата за ликовни уметности во Загреб за најдобар студент за 2010 година, на Хрватското друштво на ликовни уметници за најдобар млад уметник за 2013 година и на наградата „Гран при“ на Хрватското триенале на акварели во 2016 година.

Born in Zagreb in 1987. She studied at the School of Applied Arts and Design, and she received a degree in painting from the Academy of Fine Arts in Zagreb in Professor D. Jurić class in 2010. In 2014 she took a study year at the Cite International Des Artes in Paris. She received Best student award in 2010, Award for best young artist in 2013 and this year was awarded a Grand Prix at the Croatian Triennial of Watercolor. She lives in Zagreb.

„Меко попладне“, акварел на хартија, 70 x 50 cm
»Soft afternoon«, watercolor on paper, 70 x 50 cm

Ivona Jurić Kljajo

„Розев Велигден“, акрил и апликации на платно, диптих, 45 x 35 cm (x2)
 »Pink Easter«, acrylic and applications on canvas, diptych, 45 x 35 cm (x2)

ГОРДАНА ВРЕНЦОСКА

Родена е во Веница. Дипломирала на Факултетот за ликовни уметности во Скопје во 1997 година. Во 2005 година магистрирала на студиите по дизајн на Колеџот „Сент Мартин“ во Лондон, а докторирала на Институтот за фолклор во Скопје во 2016 година. Се претставила на 12 самостојни и бројни групни изложби во Македонија и странство. Добитник е на значајни награди од кои и престижната што ја доделува фондацијата Полок-Краснер за 2014/2015 година. Од 2006 година предава на Факултетот за арт и дизајн при Европскиот универзитет РМ во Скопје.

Born in Vinica, Macedonia in 1973. She graduated from the Faculty of Fine Arts in Skopje in 1997. In 2005 she obtained her MA degree in Design Studies from Central Saint Martins' College of Art & Design London and she defended her doctoral thesis at the Institute of Folklore in Skopje in 2016. She has mounted 12 solo shows and numerous group exhibitions in the country and abroad. She has received a significant number of grants and awards, with the prestigious Pollock-Krasner Foundation, Inc. grant for artists in 2014/15. Since 2006 Gordana Vrencoska teaches at the European University in Skopje, at the Faculty of Art and Design.

FEMININOLOGIJA III

Feminology

In a merciless struggle for her identity, in mistaken attempts to become equal to man with whom she has always been equal, in a society of mixed up values where distinguishing points of femininity and masculinity can no longer be found, woman has lost her identity. But the structural frameworks that define her have in our civilisation always been distorted. The European cultural milieu, to which we belong, is defined by the Judeo-Christian narrative about woman yielding in the face of evil. On the other hand, opposite to our mother Eve, the female ability to create life has established her as a divine creature, as a cult of worship based on the cult of fertility. Touching upon all religions, it became the opposite to misogyny, culminating in the cult of worshipping the Great Divine Mother and afterwards becoming engrained in the Christian nomenclature as well, in the form of Virgin Mary. Numerous stereotypes of femininity, created from this polarity between the material female sinner and the spiritual female saint, have grown out of incorrect understanding of archetypal models, or rather, out of filtering of those models which our patriarchal society would best be able to manipulate. Although belonging to the same, human nature, woman is a different person to man. The difference of woman is contained in the multiplicity of her identity, rather than in the conventional dichotomy. Inheriting only some of its segments, or archetypes, we have created faulty patterns of thought and action, structuring our collective unconsciousness with incorrect roles and meanings of woman. Such incorrect notions have produced undesirable stereotypes and idolatries as improper projections of the one who embodies them. And the true meaning of archetypes is actually found in realising their multiplicity and in their application as a model of personal transformation, as a way to one's own source – one's own Soul. With their lives and their work, seven women artists embody fundamental female principles, clearly visible in their paintings through a complex morphology and an interdisciplinary approach to images, accepting precisely their multiple identity, numerous stereotypes and the role and significance of women in society. They thematise their own identity as well, referring to “general points” of our civilizational slip-ups – sexuality, personal freedoms, morality, imposed roles – but they are also being self-referential, touching upon their own intimate experiences and emotions, revealing themselves as exceptionally spiritual and artistic beings. Their painterly narratives outgrow their time and become general and universal, primordial and contemporary, proving that great themes are neither female nor male, but only human. The dichotomy of humanity, the duality of soul and body, of reason and emotion, strongly featured in contemporary female artists' work, can be traced in the themes of the artists we are presenting. Having decided to present Macedonian women artists alongside the Croatian ones this year, I have chosen from the two national corpuses exceptional artistic personalities who have attained high artistic standards, as well as recognition and uniqueness, within the field of visual expression in which they create. Seven women artists are presented through almost seven painterly approaches. The cycle entitled “The beginning of the painting”, by **Gordana Bakić**, represents an analysis of her own artistic work multiplied by the self-referentiality of the piece itself; a painting that emerged from the inner, primordial need to build, to create. Diary notes of a continual re-examination of one's self through the process of painterly creation.

The primordial need to create, to make something new, to form self-images in the materialisations of beauty based on strong emotions is also reflected in the way **Koraljka Kovač** expresses her inner states by means of colour and shape. Her “illuminated paintings” reveal all possible painterly-coloristic inventions in the experimentation with structure, texture and colour, carrying within itself a refined sensibility that reveals a feminine abstract lyricism. In the titles of watercolours by **Ivona Jurić Kljajo** we come across a sensitivity for detail, sophisticated changes specific only to women and a coloristic determination of the painting by the category of time – by the time of day, evident in the application of different colours in the treatment of the same motif, or object (a female scarf) and in the intuitive and romantic choice of the paintings' titles. The romantic note present, as she herself puts it, in the everyday definitions she uses to describe the existence within her own living space. The recent creative opus of **Mercedes Bratoš**, on the other hand, is located in the chasm between thought and life, conquering her own, as well as our, intimate spaces and thus being transformed from the former theatrical public scenes into the author's personal presenter of male-female relationships, of exposed intimate moments, women's dreams, and a personal visual confirmation of the conception of woman in the “man's world”. That kind of repression and discrimination of women, present in numerous Eastern countries, has been placed in the work of **Nataša Milovančev** in an absurd polarity, in a dichotomy of the Western treatment of women that emphasizes sexuality and pornographic exploitation of women wrapped in the packaging of fallacious freedom and equality. Such parallel aspects of femininity in the contemporary society are further emphasized by clear symbolism of red colour, which the author uses in her work. A traditional conception of woman and her role by means of basic principles of her activity as positive aspects of representing femininity is clearly visible in folklore, traditions and ornaments on folk costumes. This is what **Jana Maneva Cuposka** aspires to – a discovery of her own personality as an artist and a woman by means of presenting family heritage in old family photographs and national heritage, customs and conduct of women in society. She does that via memories embellished by typically female textile interventions, such as crocheted segments as elements of an inherited tradition; like a probe penetrating the collective subconscious, revealing common social and cultural archetypal codes. The unusual acrylics that incorporate crocheted rosettes, made by our third guest from Macedonia, **Gordana Vrencoska**, testify to the degree to which crocheting, knitting and weaving are ways and principles of feminine activity and a definition of woman as a “knitter of the world”, the Mother Earth. Her paintings explicitly reveal the symbols of femininity – oviform, womb-shaped forms the author undoubtedly finds in folk costume designs while researching the social and psychological models, self-identification through class and national or ethnical belonging, through whatever determines her and us as women, including individual and collective value systems.

Seven different visual spaces, different specificities of expression and identity, different ideologies brought together by a shared designation – woman. The woman who has come down from her throne and left a clear visual artistic trace, significant and recognisable in the contemporary space and time.

Sanda Stanačev Bajzek

Impressum:

Organizer:

Croatian Association of Visual Artists and Art Critics and Association of Artists of Macedonia

Организатор:

Хрватското друштво на ликовни уметници и критичари и Друштвото на ликовни уметници на Македонија

GALLERY "KO-RA" - 9. 11. – 19. 11. 2017

ГАЛЕРИЈА „КО-РА“

Ј.У.Дом на култура „Кочо Рацин“ Скопје / P.I.House of culture "Kocho Racin" in Skopje, R.Macedonia

Concept:

Sanda Stanačev Bajzek

Куратор:

Санда Станаќев Бајзек

Exhibition design:

Sanda Stanačev Bajzek

Поставка на изложба:

Санда Станаќев Бајзек

Exhibition set-up:

DLUM

Организација на изложба:

ДЛУМ

Editor:

Sanda Stanačev Bajzek

Уредник:

Санда Станаќев Бајзек

Introduction:

Sanda Stanačev Bajzek

Предговор:

Санда Станаќев Бајзек

Translation:

Ivana Brozić (english) and d-r Atanas Chuposki (macedonian)

Превод:

Ивана Брожиќ (англиски) и д-р Атанас Чупоски (македонски)

Graphic design:

Tamara Vrmbota

Дизајн на каталог:

Тамара Брмбота